

3074

NETWORK OF COMMUNITY MANAGEMENT FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการเครือข่าย
ด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับชาติ
ครั้งที่ 6

การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อความยั่งยืน
:ความท้าทายในวิถีใหม่

3 เมษายน 2564

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

คณะกรรมการฝ่ายพิจารณาผลงานวิชาการ

โครงการประชุมวิชาการเครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับชาติ ครั้งที่ 6

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความวิจัย

- 1 คณบดีคณะวิทยาการจัดการ
- 2 รองคณบดีฝ่ายวิจัย
- 3 ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรัชย์ หวันแก้ว
- 4 รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา
- 5 รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพชัย พสุนนท์
- 6 รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์
- 7 รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา ธาดานิติ
- 8 รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา วงศ์ทิพย์
- 9 รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย ภูวนาถวิจิตร
- 10 รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณวีร์ บุญคุ้ม
- 11 รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา สโรบล
- 12 รองศาสตราจารย์ ดร.นฤมล อรุโณทัย
- 13 รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะพงษ์ จันทร์ใหม่กุล
- 14 รองศาสตราจารย์ ดร.ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร
- 15 รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทร์ทิพย์
- 16 รองศาสตราจารย์ สุเมธ พรหมอินทร์
- 17 รองศาสตราจารย์ เอมอร เจียรมาศ
- 18 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์สุตา พุฒจร
- 19 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวรรยา ธรรมอภิพล
- 20 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว
- 21 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศราพร พรหมนิมิตกุล

- 22 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณภัทร วิตะกุล
- 23 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ เจษฎาภิรักษ์
- 24 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิภา พจน์วาทิ
- 25 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรวดี อึ้งโพธิ์
- 26 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริชัย ดีเลิศ
- 27 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรินทร์ เทวตา
- 28 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสราภรณ์ หนูผล
- 29 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตศักดิ์ พุฒจร
- 30 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนกฤต สังข์เฉย
- 31 ผู้ช่วยศาสตราจารย์นภนันทน์ หอมสุต
- 32 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมษัธวีน พลโยธี
- 33 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตพนธ์ ชุมเกตุ
- 34 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภา พึ่งบางกรวย
- 35 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนชื่น อัครกะวณิชชา
- 36 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาสนันท์ อัครวิทย์
- 37 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญรติ จันทร์ภักดิ์
- 38 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิรัตน์ กิตติพงษ์วิเศษ
- 39 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย ปริญาสุทธานันท์
- 40 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระชานนท์ ทวีผล
- 41 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรงพันธ์ ต้นตระกูล
- 42 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณรงค์ ศิขิรัมย์
- 43 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทรงสุดา ภูสว่าง
- 44 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนัชกร สิมะขจรบุญ
- 45 อาจารย์ ดร.ปรีวิทย์ ไททยาชีวะ
- 46 อาจารย์ ดร. อรยา พรเอี่ยมมงคล
- 47 อาจารย์ ดร.สังเสริม แสงทอง

- 48 อาจารย์ ดร.ชัชฌพงษ์ ศิริโชตินิศากร
- 49 อาจารย์ ดร.บุษริน วงศ์วิวัฒนา
- 50 อาจารย์ ดร.นพรัตน์ บุญเพียรผล
- 51 อาจารย์ ดร.ประไพพิมพ์ สุธีวสินนนท์
- 52 อาจารย์ ดร.ปริญญา หรุ่นโพธิ์
- 53 อาจารย์ ดร.พลอย สุดอ่อน
- 54 อาจารย์ ดร.ภฤศญา ปิยนุสรณ์
- 55 อาจารย์ ดร.ธิดิพัทธ์ บุญปก
- 56 อาจารย์ ดร.วงศ์รัตดา วีระไพบุลย์
- 57 อาจารย์ ดร.สุนี คำนวลศิลป์
- 58 อาจารย์รชกร วชิรสิโรตม
- 59 อาจารย์วันชัย เจือบุญ
- 60 นางสาวสุนิสา วงศ์ประทุม
- 61 นายณัฐวิรัช ศรีธาดาสวัสดิ์

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัยแบบปากเปล่า

โครงการประชุมวิชาการเครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับชาติ ครั้งที่ 6

วันเสาร์ที่ 3 เมษายน 2564

การประชุมทางไกลผ่านทางจอภาพ หรือ Video Conference ผ่านระบบ Zoom

ห้องประชุม Main Meeting room อาคารเรียนรวม 1 ชั้น 2 มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

การนำเสนอผลงาน ภาคเช้า

เวลา	รหัส ผลงาน	ชื่อผลงาน	ผู้นำเสนอ
10.45 - 11.05 น.	644	แนวทางการสร้างกลุ่มผู้ผลิตเห็ดโคนน้อยเพื่อการพึ่งพาตนเองจากฐานทรัพยากรชุมชนกรณีศึกษา: บ้านสบแฝก ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่	คุณจิรนนท์ นวลใส
11.05 - 11.25 น.	631	ขบวนการเคลื่อนไหวก้าวหน้าทางสังคมเพื่อคัดค้านโครงการเมืองต้นแบบอุตสาหกรรมก้าวหน้าแห่งอนาคต อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา	คุณนาอามร์ หมอเต๊ะ
11.25 - 11.45 น.	706	พฤติกรรมและแรงจูงใจของนักศึกษาในการใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก กรณีศึกษา นักศึกษาสาขาวิชา การจัดการชุมชน ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร	คุณรินรดา นิยมไทย
11.45 - 12.05 น.	607	การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วย	คุณพัฒน์พงษ์ แสงสุพรรณ

สารบัญ

	หน้า
ห้องประชุม Main Meeting room	
แนวทางการสร้างกลุ่มผู้ผลิตเห็ดโคนน้อยเพื่อการพึ่งพาตนเองจากฐานทรัพยากรชุมชนกรณีศึกษา : บ้านสบแฝก ตำบลแม่แฝกใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ <i>คุณจิรนนท์ นวลใส คุณจิรนนท์ มะลิแก้ว และ คุณธงชัย ภูวนาถวิจิตร</i>	1
ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อคัดค้านโครงการเมืองต้นแบบอุตสาหกรรมก้าวหน้าแห่งอนาคต อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา <i>คุณทักษพร เนียมสวัสดิ์ คุณเตาพิก อากง คุณนาอามร์ หมอเต๊ะ คุณสิริศิลป์ คำสุวรรณ และ คุณธิตีพัทธ์ บุญปก</i>	12
พฤติกรรมและแรงจูงใจของนักศึกษาในการใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก กรณีศึกษา นักศึกษาสาขาวิชา การจัดการชุมชน ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร <i>คุณนรินดา นิยมไทย คุณวิจิตรา รุ่งเรือง และ คุณสรวรยา ธรรมอภิพล</i>	25
การพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริม ทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วย <i>คุณพัฒนพงษ์ แสงสุพรรณ</i>	38
การจัดการชุมชน ด้านสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ของชุมชนบ้านคลองตันเข้ม อำเภอ ดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี <i>คุณสรिता อ่อนสุดดี และ คุณทิพย์สุดา พุดมจร</i>	51
การศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำผาตำ ในพื้นที่ชุมชนบ้านเก่าร้าง ตำบลคลองหอยโข่ง อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา <i>คุณจินดา หยาดตา คุณธีรนนท์ เป็นหมาด คุณธนัชชา เสตะพันธ์ คุณอิทธิวัฒน์ ลุดเตะ และ คุณธิตีพัทธ์ บุญปก</i>	63
แรงสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัยในสถานการณ์โควิด-19 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ <i>คุณธนาภรณ์ ตั้งทองสว่าง และ คุณชินันต์ บุญเรืองรัตน์</i>	75
ความสามารถในการเผชิญปัญหาต่อสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ <i>คุณศิริประภา ต๊ะจันทร์ และ คุณวณัญญา แก้วแก้วปาน</i>	84

พฤติกรรมและแรงจูงใจของนักศึกษาในการใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก กรณีศึกษา
นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการชุมชน ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
BEHAVIOR AND MOTIVATION TO USE ECO-FRIENDLY SHOPPING BAGS OF SENIOR
STUDENTS COMMUNITY MANAGEMENT PROGRAM, FACULTY OF MANAGEMENT SCIENCE,
SILPAKORN UNIVERSITY

รินรดา นิยมไทย¹ วิจิตรา รุ่งเรือง² และ สวรรยา ธรรมอภิพล³

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและแรงจูงใจของนักศึกษาในการใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก ดำเนินการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2563 จำนวน 38 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปแบบตารางและพรรณนาความ

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 68.42 รายได้เฉลี่ยต่ำกว่าหรือเท่ากับ 6,000 บาท/เดือน ร้อยละ 52.63 ซื้อสินค้าจากร้านค้าประเภทร้านสะดวกซื้อ เช่น 7-11, CJ, Family mart ร้อยละ 47.37 ความถี่ในการซื้อเป็นประจำทุกวัน ร้อยละ 36.84 และยินดีจ่ายค่าถุงสำหรับใส่ของในกรณีที่ไม่นำถุงผ้าไปเอง ร้อยละ 63.16 ผลการศึกษาการรับรู้ข่าวสารนโยบายการลดถุงพลาสติก พบว่า รับทราบจากสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก ไลน์ ฯลฯ มากที่สุด รองลงมาคือจากจุดซื้อสินค้าตามร้านค้า ร้านสะดวกซื้อ หรือห้างสรรพสินค้า และจากสื่อโทรทัศน์ ตามลำดับ (ร้อยละ 84.21, 71.05 และ 50.00 ตามลำดับ) ในขณะที่รับรู้จากสื่อวิทยุวิทยุวิทยุ ร้อยละ 7.89 ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงผ้า พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57) โดยข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ การนำถุงผ้าติดตัวไปด้วยเมื่อไปซื้อของยังโลตัสเอ็กซ์เพรส บิ๊กซีเอ็กซ์เพรส รองลงมาคือ เมื่อไปซื้อของยังร้านค้าทั่วไป และร้านสะดวกซื้อ เช่น 7-11, CJ, Family mart (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.82, 3.76 และ 3.68 ตามลำดับ) ผลการศึกษาแรงจูงใจในการใช้ถุงผ้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92) โดยต้องการลดปริมาณพลาสติกมากที่สุด รองลงมา คือ ต้องการประหยัดทรัพยากรธรรมชาติในการผลิตถุงพลาสติกและต้องการลดปัญหาสิ่งแวดล้อมจากขยะพลาสติก และต้องการเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุคคลรอบข้างเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37, 4.29 4.18 ตามลำดับ)

คำสำคัญ: พฤติกรรม, แรงจูงใจ, ถุงผ้า

Abstract

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

The objective of this study was to study Behavior and Motivation to Use Eco-Friendly Shopping Bags of Senior Students Community Management Program, Faculty of Management Science, Silpakorn University. Data was collected from google form Questionnaire and were analyzed by using frequency distribution statistics, percentage, mean and standard deviation.

The result found that general information, almost were female 68.42%, avg. income below 6,000 baht/month 52.63%, buy product from convenience store eg. 7-11, CJ, Family mart 47.37 %, always buy 36.84%, willingness to pay Eco-Friendly Shopping Bags 63.16 % in price 1-30 baht. The result of perception news, plastic bag reduction policy found that social media (website Facebook), the shop, convenience store, super store and TV respectively (84.21, 71.05 and 50.00 %). while from radio minimum 7.89%. The result of Eco-Friendly Shopping Bags Behavior, overall is high level (mean 3.57) the maximum average score was bring Eco-Friendly Shopping Bags when go to super store, general shop and convenience store eg. 7-11, CJ, Family mart (mean 3.82, 3.76 และ 3.68 respectively). The result of Eco-Friendly Shopping Bags motivation, overall is high level (mean 3.92). The maximum average score was willingness to reduce plastic bags, willingness to natural resources conservation and reduce plastic bags problem, and to be a good role model for those around to see the importance of the environment respectively (mean 4.37, 4.29 and 4.18 respectively).

Keywords: BEHAVIOR, MOTIVATION, ECO-FRIENDLY SHOPPING BAGS

1. บทนำ

พลาสติกนิยมนำมาใช้ผลิตผลิตภัณฑ์ในชีวิตประจำวันต่างๆมากมาย ไม่ว่าจะเป็นของเล่น เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงบรรจุภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มต่างๆ แต่พลาสติกมากกว่า 50% ที่เกิดขึ้นเป็นพลาสติกประเภทใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง (Single-use plastics) จึงมีอายุการใช้งานสั้น ส่งผลให้เกิดปัญหาการใช้พลาสติกมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น (Geyer, Jambeck & Law, 2017) และจากคุณสมบัติของพลาสติกที่คงสภาพอยู่ในสิ่งแวดล้อมได้นาน ส่งผลให้เกิดปัญหาการตกค้างและการกำจัด รวมถึงหากมีการกำจัดที่ไม่ถูกวิธี เช่น การเทกองทิ้งไว้ การเผาขยะกลางแจ้ง ฯลฯ อาจเป็นสาเหตุทำให้เกิดการแพร่กระจายของสารพิษสู่สิ่งแวดล้อมและเกิดผลกระทบต่อมนุษย์ได้ในที่สุด (สุภาวดี สารวัน, 2562)

จากรายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอยของประเทศไทย โดยกรมควบคุมมลพิษ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2562 ปริมาณขยะของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2560- 2562 พบปริมาณขยะเพิ่มขึ้นเป็น 27.37, 27.93 และ 28.71 ล้านตัน (กรมควบคุมมลพิษ, 2563) โดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นของขยะพลาสติกของประเทศไทย ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยมีขยะพลาสติกเกิดขึ้นประมาณ 2 ล้านตันต่อปี หรือประมาณ 12% ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมด จากปัญหาการเพิ่มขึ้นของขยะพลาสติกดังกล่าวข้างต้น ทำให้รัฐบาลโดยคณะรัฐมนตรี (ครม.) เห็นชอบการจัดทำโรดแมปการจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561 - 2573 (Thailand's Road Map on Plastic Waste management 2018 – 2030) เป้าหมายสำคัญ ในการลดและเลิกใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง ภายใต้แคมเปญที่มีชื่อว่า “Everyday Say No To Plastic Bags” โดยผลักดันให้ห้างสรรพสินค้า รายใหญ่และร้านค้ารายย่อยทุกร้าน งดแจกถุงพลาสติก เพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยสู่การเป็นสังคมปลอดขยะ (zero waste)

society) โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 (อนุชิต โกรวิทิต, 2563) โดยให้หน่วยงานทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการลดการใช้พลาสติก พร้อมทั้งมีมาตรการจูงใจบริษัท ห้างร้าน และสถานประกอบการต่าง ๆ ลดปริมาณการใช้พลาสติก ซึ่งหลังจากมีการประกาศมาตรการดังกล่าว ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก ร้านสะดวกซื้อและประชาชนต่างให้ความร่วมมือพร้อมปรับตัวหันมาใช้ถุงผ้า กระเป๋าสาน หรือวัสดุอื่น ๆ ที่เห็นตามสื่อออนไลน์กันมากขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงความตื่นตัวและความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการลดและงดใช้ถุงพลาสติก

มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี เป็นหน่วยงานหนึ่งที่สนองต่อนโยบายการรักษาสิ่งแวดล้อมของภาครัฐโดยให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย ดังจะเห็นได้จาก “นโยบาย BE SMART BE GREEN” โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาวิทยาเขตเพชรบุรีให้เป็นวิทยาเขตสีเขียวและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ภายในวิทยาเขตมีการกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมหลายกิจกรรม เช่น การรณรงค์ให้นักศึกษาใช้จักรยานหรือรถรางสาธารณะของมหาวิทยาลัยแทนการใช้รถยนต์ส่วนตัว การรณรงค์ให้นักศึกษาใช้แก้วน้ำส่วนตัวซื้อเครื่องดื่มภายในมหาวิทยาลัย โดยมีสิ่งจูงใจเป็นส่วนลดค่าเครื่องดื่ม 2 บาทต่อการซื้อเครื่องดื่ม การรณรงค์ให้ผู้ขายอาหารและเครื่องดื่มในมหาวิทยาลัยใช้กล่องบรรจุอาหารและแก้วเครื่องดื่มที่ผลิตจากขานอ้อยที่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติแทนการใช้แก้วเครื่องดื่มพลาสติก อีกทั้งภายในมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ยังมีร้านสะดวกซื้อที่ให้ความร่วมมือในการแจกถุงพลาสติกอีกด้วย จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษานักศึกษาที่เรียนที่มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ซึ่งมีอยู่ 3 คณะวิชา คือ คณะวิทยาการจัดการ คณะเทคโนโลยีและสารสนเทศ คณะสัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร มีพฤติกรรมในการปรับตัวมาใช้ถุงผ้าอย่างไรเพื่อตอบสนองต่อนโยบายลดการใช้ถุงพลาสติกโดยการงดรับถุงพลาสติก และศึกษาแรงจูงใจของนักศึกษาในการใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก ว่าเกิดจากปัจจัยใดเป็นหลัก ทั้งปัจจัยภายในและภายนอก โดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ เนื่องจากเป็นคณะวิชาที่มีจำนวนนักศึกษามากที่สุดในวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ซึ่งจะมีผลต่อการมาใช้บริการสาธารณะต่าง ๆ ในวิทยาเขตฯ มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นร้านค้า ร้านอาหาร ร้านเครื่องดื่ม ร้านสะดวกซื้อ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการชุมชน ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากรในการใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก
- 2.2 เพื่อศึกษาแรงจูงใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการชุมชน ชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในการใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก

3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

พฤติกรรม หมายถึง ปฏิกริยาและกิจกรรมทุกชนิดที่มนุษย์แสดงออกทางรูปธรรม นามธรรม ตลอดเวลา สังเกตได้ด้วยประสาทสัมผัส วาจา และการกระทำ สามารถแบ่ง ได้เป็น 2 ประเภท คือ พฤติกรรมภายนอก และพฤติกรรมภายใน (สิทธิโชค วรรณสันติกุล, 2529 : 9 – 11 ; เฉลิมพล ต้นสกุล, 2541:2) โดยบลูม (Bloom, 1975: 65 - 197) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของพฤติกรรมว่าประกอบด้วย 1) พฤติกรรมด้านความรู้ (Cognitive domain) เป็นกระบวนการทางด้านสมอง ความสามารถ สติปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้การจำข้อเท็จจริงต่างๆ รวมทั้งการพัฒนาความสามารถ เพื่อประกอบการตัดสินใจ 2) พฤติกรรมด้านเจตคติ (Affective domain) เป็นกระบวนการทางด้านจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจ การ

ให้คุณค่า รวมไปถึงความเชื่อ ความรู้สึกของ บุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆกัน 3) พฤติกรรมการปฏิบัติ (Psychomotor domain) เป็นการใช้ความสามารถที่แสดงออกทางร่างกาย พฤติกรรมที่แสดงออกออกมาโดยมีด้านความรู้ และด้านเจตคติเป็นตัวช่วยให้เกิด พฤติกรรมด้านการปฏิบัติที่ถูกต้อง (บุรฉัตร จันทรแดง, เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร และสัญญา เคนาภูมิ, 2562 : 238)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

แรงจูงใจ หมายถึง ปัจจัยหรือสิ่งต่าง ๆ ที่มากระตุ้นหรือชักนำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการ มีทั้งแรงจูงใจภายในและภายนอก (ศิริพร จันทศรี, 2550:10) Maslow ได้ตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ ที่อธิบายถึงความต้องการของมนุษย์ว่ามีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูง (Hierarchy & Needs) และเป็นทฤษฎีที่ยอมรับกันแพร่หลายสมมติฐานดังกล่าวมีความเกี่ยวกับ พฤติกรรมของมนุษย์ สรุปได้ว่า มนุษย์แต่ละคนจะให้ความสำคัญกับความต้องการทั้ง 5 ลำดับไม่เท่ากัน โดยมนุษย์แต่ละคน จะปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับการตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้น ตั้งแต่ขั้นที่ 1-5 ตามความรุนแรงในแต่ละช่วงเวลา และความต้องการของบุคคลจะมีความรุนแรงมากหรือน้อย มักขึ้นอยู่กับความพึงพอใจที่ได้รับจากการสนองตอบความต้องการในลำดับขั้นแรก ๆ ที่ผ่านมา (อรรถสิทธิ์ ดันติยุทธ, 2556 : 13 - 14)

สถานการณ์ขยะในประเทศไทย

จากข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยในประเทศไทย โดยกรมควบคุมมลพิษ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2562 ปริมาณขยะของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เป็น 27.37 ล้านตัน 27.93 ล้านตัน และ 28.71 ล้านตันตามลำดับ (กรมควบคุมมลพิษ, 2563)

Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561 - 2573

รัฐบาลได้ประกาศ เรื่องขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ โดยได้จัดทำ Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561-2573 โดยมี 2 เป้าหมายหลัก ได้แก่ เป้าหมายแรก คือ การลดและเลิกการใช้พลาสติก 3 ชนิด ได้แก่ พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม (Cap Seal) ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ผสมสารอ็อกโซ และไมโครบีดส์ ภายในปี 2562 และพลาสติกอีก 4 ชนิด ได้แก่ ถุงพลาสติกหูหิ้วขนาดความหนาแน่นน้อยกว่า 36 ไมครอน กล่องโฟมบรรจุอาหาร แก้วพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว และหลอดพลาสติก ภายในปี 2565 ส่วนเป้าหมายที่ 2 คือการนำขยะพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ทั้งหมด 100% ภายในปี 2570 (กรมควบคุมมลพิษ, 2562)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโควิด 19 ที่เกิดขึ้นในระลอกที่ 2 เมื่อประมาณต้นเดือนมกราคม 2564 ส่งผลกระทบต่อทำให้คณะวิชาฯ จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ 100% ส่งผลกระทบต่อในการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ใน การสอบโครงร่างการวิจัย คือ นักศึกษาที่เรียนที่วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี 2 คณะวิชา คือ คณะวิทยาการจัดการ คณะสัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตรผู้วิจัยจึงได้เปลี่ยนหน่วยการวิเคราะห์เป็นระดับสาขาวิชา คือ นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ ชั้นปีที่ 1-4 แต่เนื่องจากช่วงเวลาของการเก็บข้อมูลค่อนข้างกระชั้น และการเข้าถึงโดยแบบสอบถามออนไลน์ทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ค่อนข้างน้อยมาก ผู้วิจัยจึงมีความจำเป็นต้องใช้หน่วยการวิเคราะห์เป็น นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการที่กำลังศึกษาในภาคปลาย ปีการศึกษา 2563

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและพิจารณาความเหมาะสมโดยอาจารย์ที่ปรึกษาและตรวจคุณภาพของแบบสอบถามด้วยค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Congruence : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.98 ซึ่งถือว่ายอมรับได้ เป็นไปตามเกณฑ์ของ ปราณี หล้าเบญจนะ (2559) ที่กล่าวว่าหากมีค่า IOC 0.50 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อคำถามนั้นได้ตรงกับวัตถุประสงค์สามารถนำไปใช้ได้ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะข้อคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 5 ข้อคำถาม ได้แก่ เพศ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประเภทของร้านค้าที่ไปซื้อของในชีวิตประจำวัน ความถี่ในการไปซื้อของ ความเต็มใจที่จะจ่ายค่าถุงพลาสติกสำหรับใส่ของและราคาที่ยินดีจ่ายเงิน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารนโยบายการใช้ถุงผ้าเพื่อลดการใช้ถุงพลาสติก จำนวน 10 ข้อคำถาม มีลักษณะข้อคำถามแบบให้เลือกตอบตามช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้ถุงผ้า จำนวน 8 ข้อคำถาม มีลักษณะข้อคำถามแบบให้เลือกตอบตามระดับความถี่ในการใช้ถุงผ้า ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน	ความถี่ในการใช้ถุงผ้า
5	หมายถึง เป็นประจำทุกครั้ง
4	หมายถึง เป็นประจำ
3	หมายถึง บ้างเป็นบางครั้ง
2	หมายถึง นาน ๆ ครั้ง
1	หมายถึง ไม่เคย

แปลความหมายระดับการพฤติกรรมการใช้ถุงผ้า โดยรวมคะแนนแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย แล้วนำเฉลี่ยที่ได้มาเทียบกับค่าพิสัยของระดับพฤติกรรมการใช้ถุงผ้า ซึ่งคำนวณจากค่าสูงสุดลบด้วยค่าต่ำสุดแล้วหารด้วยจำนวนชั้น ตามเกณฑ์ของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538) เมื่อแทนค่าจะได้เท่ากับ $(5-1)/5 = 0.8$ จะได้ช่วงคะแนนเฉลี่ยในการแปลความหมายของระดับการพฤติกรรมการใช้ถุงผ้า ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.21-5.00	คะแนน หมายถึง พฤติกรรมการใช้ถุงผ้า ระดับมากที่สุด
3.41-4.20	คะแนน หมายถึง พฤติกรรมการใช้ถุงผ้า ระดับมาก
2.60-3.40	คะแนน หมายถึง พฤติกรรมการใช้ถุงผ้า ระดับปานกลาง
1.81-2.60	คะแนน หมายถึง พฤติกรรมการใช้ถุงผ้า ระดับ น้อย
1.00-1.80	คะแนน หมายถึง พฤติกรรมการใช้ถุงผ้า ระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามแรงจูงใจในการใช้ถุงผ้า จำนวน 15 ข้อคำถาม มีลักษณะข้อคำถามแบบให้เลือกตอบตามระดับความคิดเห็น ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน	ความคิดเห็น
5	หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4	หมายถึง เห็นด้วย
3	หมายถึง ไม่แน่ใจ
2	หมายถึง ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

แปลความหมายระดับแรงจูงใจในการใช้ถุงผ้า โดยรวมคะแนนแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย แล้วนำเฉลี่ยที่ได้มาเทียบกับค่าพิสัยของระดับแรงจูงใจในการใช้ถุงผ้าซึ่งคำนวณจากค่าสูงสุดลบด้วยค่าต่ำสุดแล้วหารด้วยจำนวนชั้น ตามเกณฑ์ของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538) เมื่อแทนค่าจะได้เท่ากับ $(5-1)/5 = 0.8$ จะได้ว่าช่วงคะแนนเฉลี่ยในการแปลความหมายของระดับแรงจูงใจในการใช้ถุงผ้า ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.21-5.00	คะแนน หมายถึง แรงจูงใจในการใช้ถุงผ้า ระดับมากที่สุด
3.41-4.20	คะแนน หมายถึง แรงจูงใจในการใช้ถุงผ้า ระดับมาก
2.60-3.40	คะแนน หมายถึง แรงจูงใจในการใช้ถุงผ้า ระดับปานกลาง
1.81-2.60	คะแนน หมายถึง แรงจูงใจในการใช้ถุงผ้า ระดับ น้อย
1.00-1.80	คะแนน หมายถึง แรงจูงใจในการใช้ถุงผ้า ระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น มีลักษณะแบบสอบถามแบบปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 68.42 รายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 6,000 บาท จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 52.63 เมื่อไปซื้อของจะไปยังร้านค้าประเภทร้านสะดวกซื้อ เช่น 7-11, CJ, Family mart จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 47.37 โดยมีความถี่ในการไปซื้อของเป็นประจำทุกวัน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 36.84 และหากไม่นำถุงผ้าไปจะยินดีในการซื้อถุงผ้า จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 63.16 โดยยินดีจ่ายในราคา 1-10บาท ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	26	68.42
ชาย	11	28.95
เพศทางเลือก	1	2.63
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 6,000 บาท	20	52.63
6,001 – 9,000 บาท	11	28.95
9,001 ขึ้นไป	7	18.42
ร้านค้าที่ไปซื้อของ		
ร้านค้าทั่วไป ที่มีบริการถุงพลาสติกใส่ของ	12	31.58
ตลาดสด ตลาดนัด ตลาดทั่วไป	5	13.16
ร้านสะดวกซื้อ เช่น 7-11, CJ, Family mart	18	47.37
โลตัสเอ็กซ์เพรส บิ๊กซีเอ็กซ์เพรส	2	5.26
อื่น ๆ	1	2.63
ความถี่ในการไปซื้อของ		
เป็นประจำทุกวัน	14	36.84
4-6 ครั้ง/สัปดาห์	13	34.21
1-3 ครั้ง/สัปดาห์	11	28.95
ความยินดีในการซื้อถุงใส่สินค้า		
ยินดีจ่าย (ในราคา 1-10 บาท)	24	63.16
ไม่ยินดีจ่าย	14	36.84

5.2 การรับรู้ข่าวสารนโยบายลดการใช้ถุงพลาสติก

จากการศึกษาการรับรู้ข่าวสารนโยบายลดการใช้ถุงพลาสติกจากสื่อต่างๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารนโยบายลดการใช้ถุงพลาสติกจากสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก ไลน์ ฯลฯ มากที่สุด รองลงมา คือ รับรู้จากจุดซื้อสินค้าจากร้านค้า ร้านสะดวกซื้อ ห้างสรรพสินค้า ฯลฯ และจากสื่อโทรทัศน์ ตามลำดับ (คิดเป็นร้อยละ 84.21, 71.05 และ 50.00 ตามลำดับ) ในขณะที่มีการรับรู้จากสื่อวิทยุวิทยุ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.89 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การรับรู้ข่าวสารนโยบายลดการใช้ถุงพลาสติก

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โทรทัศน์	19	50.00
วิทยุ	3	7.89
สิ่งพิมพ์	8	21.05
ป้ายโฆษณาและโปสเตอร์	18	47.37
จุดซื้อสินค้า เช่น ร้านค้า ร้านสะดวกซื้อ ห้างสรรพสินค้า ฯลฯ	27	71.05
ครู อาจารย์	6	15.79
เพื่อน/ คนรัก	13	34.21
บุคคลครอบครัว	11	28.95
สื่อสังคมออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก ไลน์ ฯลฯ	32	84.21
อื่นๆ	0	0.00

5.3 พฤติกรรมการใช้ถุงผ้า

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงผ้าของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้ถุงผ้าโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่ (4) “นำถุงผ้าติดตัวไปด้วย เมื่อไปซื้อของยังร้านโลตัสเอ็กซ์เพรส บิ๊กซีเอ็กซ์เพรส” มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ข้อที่ (1) “นำถุงผ้าติดตัวไปด้วย เมื่อไปซื้อของยังร้านค้าทั่วไป” และ ข้อที่ (3) “นำถุงผ้าติดตัวไปด้วย เมื่อไปซื้อของยังร้านสะดวกซื้อ เช่น 7-11, CJ, Family mart” ตามลำดับ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82, 3.76 3.68 ตามลำดับ) แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 พฤติกรรมการใช้ถุงผ้า

พฤติกรรมการใช้ถุงผ้า	ค่าเฉลี่ย	พฤติกรรมในการใช้ถุงผ้า
1. นำถุงผ้าติดตัวไปด้วย เมื่อไปซื้อของยังร้านค้าทั่วไป	3.76	มาก
2. นำถุงผ้าติดตัวไปด้วย เมื่อไปซื้อของยังตลาดสด ตลาดนัด ตลาดทั่วไป ท่านจะนำถุงผ้าติดตัวไปด้วย	3.50	ปานกลาง
3. นำถุงผ้าติดตัวไปด้วย เมื่อไปซื้อของยังร้านสะดวกซื้อ เช่น 7-11, CJ, Family mart	3.68	มาก
4. นำถุงผ้าติดตัวไปด้วย เมื่อไปซื้อของยังร้านโลตัสเอ็กซ์เพรส บิ๊กซีเอ็กซ์เพรส	3.82	มาก
5. นำถุงผ้าติดตัวไปด้วย เมื่อไปซื้อของยังห้างสรรพสินค้า	3.53	มาก
6. นำถุงผ้าติดตัวไปด้วย แม้ว่าท่านจะไปซื้อของที่ร้านค้าที่มีการแจกถุง (ฟรี)	3.37	ปานกลาง
7. นำถุงผ้าติดตัวไปด้วย เมื่อออกไปซื้อของทุก ๆ สถานที่	3.42	ปานกลาง
8. แนะนำให้บุคคลรอบข้างหันมาใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติกเพื่อลดปริมาณถุงพลาสติก	3.47	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.57	มาก

เมื่อพิจารณาจากความถี่ในการใช้ถุงผ้าในข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 4 “การนำถุงผ้าติดตัวไปด้วย เมื่อไปซื้อของยังร้านโลตัสเอ็กซ์เพรส บิ๊กซีเอ็กซ์เพรส” ที่ระดับความถี่ในการใช้ถุงผ้า “เป็นประจำ” มีผู้ตอบเป็นจำนวนมากที่สุด เท่ากับ 16 คน คิดเป็นร้อยละ 42.11 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 พฤติกรรมการใช้ถุงผ้า จำแนกตามระดับการปฏิบัติ

พฤติกรรมการใช้ถุงผ้า	ระดับการปฏิบัติ				
	เป็นประจำ ทุกครั้ง	เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคย
1. การนำถุงผ้าติดตัวไปด้วย เมื่อไปซื้อของยังร้านค้าทั่วไป	6 (15.79)	20 (52.63)	9 (23.68)	3 (7.89)	0 (0.00)
2. การนำถุงผ้าติดตัวไปด้วย เมื่อไปซื้อของยังตลาดสด ตลาดนัด ตลาดทั่วไป ท่านจะนำถุงผ้าติดตัวไปด้วย	5 (13.16)	17 (44.74)	10 (26.32)	4 (10.53)	2 (5.26)
3. การนำถุงผ้าติดตัวไปด้วย เมื่อไปซื้อของยังร้านสะดวกซื้อ เช่น 7-11, CJ, Family mart	6 (15.79)	18 (47.37)	11 (28.95)	2 (5.26)	1 (2.63)
4. การนำถุงผ้าติดตัวไปด้วย เมื่อไปซื้อของยังร้านโลตัสเอ็กซ์เพรส บิ๊กซีเอ็กซ์เพรส	9 (23.68)	16 (42.11)	11 (28.95)	1 (2.63)	1 (2.63)
5. การนำถุงผ้าติดตัวไปด้วย เมื่อไปซื้อของยังห้างสรรพสินค้า	5 (13.16)	15 (39.47)	14 (36.84)	3 (7.89)	1 (2.63)
6. การนำถุงผ้าติดตัวไปด้วย แม้ว่าท่านจะไปซื้อของที่ร้านค้าที่มี การแจกถุง (ฟรี)	5 (13.16)	15 (39.47)	10 (26.32)	5 (13.16)	3 (7.89)
7. การนำถุงผ้าติดตัวไปด้วย เมื่อออกไปซื้อของทุกๆสถานที่	4 (10.53)	16 (42.11)	11 (28.95)	6 (15.79)	1 (2.63)
8. ท่านแนะนำให้บุคคลรอบข้างหันมาใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก เพื่อลดปริมาณถุงพลาสติก	6 (15.79)	14 (36.84)	12 (31.58)	4 (10.53)	2 (5.26)

5.4 แรงจูงใจในการใช้ถุงผ้าของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาแรงจูงใจในการใช้ถุงผ้าของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในการใช้ถุงผ้าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า ข้อที่ (10) “เพื่อต้องการลดปริมาณขยะพลาสติก” มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37) รองลงมาคือ ข้อที่ (11) “เพื่อต้องการประหยัดทรัพยากรธรรมชาติที่ในการผลิตถุงพลาสติก” และ ข้อที่ (12) “เพื่อต้องการลดปัญหาสิ่งแวดล้อมจากขยะพลาสติก เช่น ปัญหาขยะทะเล ปัญหามลพิษจากการเผาขยะ ปัญหาทัศนียภาพจากกองขยะ ฯลฯ” (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29) และ ข้อที่ (13) “เพื่อต้องการเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุคคลรอบข้างเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อม” (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18) ตามลำดับ แสดงดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แรงจูงใจในการใช้ถุงผ้า จำแนกตามค่าเฉลี่ย

แรงจูงใจในการใช้ถุงผ้า	ค่าเฉลี่ย	แรงจูงใจในการใช้ถุงผ้า
1.ใช้ถุงผ้า เนื่องจากตัวท่านเองเห็นว่าสามารถช่วยลดปริมาณขยะพลาสติกได้	4.13	มาก
2.ใช้ถุงผ้า จากคำแนะนำของเพื่อน/เพื่อนร่วมชั้นเรียน	3.34	ปานกลาง
3.ใช้ถุงผ้า จากคำแนะนำของคนในครอบครัว เช่น พ่อแม่ พี่ น้องญาติๆ	3.55	มาก
4.ใช้ถุงผ้า จากการเห็นดารานักร้องหรือบุคคลที่ท่านชื่นชอบใช้	3.47	ปานกลาง
5.ใช้ถุงผ้า จากการได้รับข่าวสาร การรณรงค์ประชาสัมพันธ์จากภาครัฐ	3.66	มาก
6.ใช้ถุงผ้า เพื่อประหยัดเงินในการซื้อถุง ณ จุดขายสินค้า	4.03	มาก
7.ใช้ถุงผ้าและการปฏิเสธการรับถุง เพื่อแต่้มคะแนนสะสมเมื่อท่านซื้อสินค้า	3.97	มาก
8.ใช้ถุงผ้าและการปฏิเสธการรับถุง เพื่อคูปอง/บัตรสมนาคุณต่าง ๆ เป็นกรตอบแทน	3.89	มาก
9.ใช้ถุงผ้าและการปฏิเสธการรับถุง เพื่อได้ส่วนลดราคาสินค้า	4.00	มาก
10.ใช้ถุงผ้า เพื่อต้องการลดปริมาณขยะพลาสติก	4.37	มากที่สุด
11. ใช้ถุงผ้าเพื่อต้องการประหยัดทรัพยากรธรรมชาติในการผลิตถุงพลาสติก	4.29	มากที่สุด
12.ใช้ถุงผ้า เพื่อต้องการลดปัญหาสิ่งแวดล้อมจากขยะพลาสติก เช่น ปัญหาขยะทะเล ปัญหามลพิษจากการเผาขยะ ปัญหาทัศนียภาพจากกองขยะ ฯลฯ	4.29	มากที่สุด
13.ใช้ถุงผ้าเพื่อต้องการเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุคคลรอบข้างเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อม	4.18	มาก
14.ใช้ถุงผ้า เนื่องจากกฎระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย เรื่องงดแจกถุงพลาสติก	3.84	มาก
15.ใช้ถุงผ้าเนื่องจากมีกฎระเบียบข้อบังคับของภาครัฐ เรื่องงดแจกถุงพลาสติก	3.82	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.92	มาก

เมื่อพิจารณาจากระดับความคิดเห็นในการใช้ถุงผ้าในข้อที่มีค่าคะแนนแรงจูงใจเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อที่ 10 “ใช้ถุงผ้าเพื่อต้องการลดปริมาณขยะพลาสติก” จะเห็นได้ว่าที่ระดับความคิดเห็นในการใช้ถุงผ้า “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” มีผู้ตอบเป็นจำนวนมากที่สุด เท่ากับ 20 คน คิดเป็นร้อยละ 52.63 ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แรงจูงใจในการใช้ถุงผ้า จำแนกตามระดับความคิดเห็น

แรงจูงใจการใช้ถุงผ้า	ระดับความคิดเห็น				
	อย่างยิ่ง	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.ท่านใช้ถุงผ้า เนื่องจากตัวท่านเองเห็นว่าสามารถช่วยลดปริมาณขยะพลาสติกได้	13 (34.21)	18 (47.37)	6 (15.79)	1 (2.63)	0 (0.00)
2.ท่านตัดสินใจใช้ถุงผ้า จากคำแนะนำของเพื่อน/เพื่อนร่วมชั้นเรียน	5 (13.16)	10 (26.32)	17 (44.74)	5 (13.16)	1 (2.63)
3.ท่านตัดสินใจใช้ถุงผ้า จากคำแนะนำของคนในครอบครัว เช่น พ่อแม่ พี่ น้อง ญาติๆ	6 (15.79)	13 (34.21)	16 (42.11)	2 (5.26)	1 (2.63)
4.ท่านตัดสินใจใช้ถุงผ้า จากการเห็นดารานักร้องหรือบุคคลที่ท่านชื่นชอบใช้	5 (13.16)	15 (39.47)	12 (31.58)	5 (13.16)	1 (2.63)
5.ท่านตัดสินใจใช้ถุงผ้า จากการที่ท่านได้รับข้อมูลข่าวสาร การรณรงค์ประชาสัมพันธ์นโยบายการลดขยะพลาสติกจากภาครัฐ	8 (21.05)	14 (36.84)	12 (31.58)	3 (7.89)	1 (2.63)

6.การใช้ถุงผ้า ช่วยทำให้ท่านประหยัดเงินในการซื้อถุง ณ จุดขาย สินค้า	11 (28.95)	20 (52.63)	4 (10.53)	3 (7.89)	0 (0.00)
7.การใช้ถุงผ้าและการปฏิเสธการรับถุง ช่วยทำให้ท่านได้แต้ม คะแนนสะสมเมื่อท่านซื้อสินค้า	8 (21.05)	23 (60.53)	5 (13.16)	2 (5.26)	0 (0.00)
8.การใช้ถุงผ้าและการปฏิเสธการรับถุง ช่วยทำให้ท่านได้คุปอง/ บัตรสมนาคุณต่าง ๆ เป็นการตอบแทน	10 (26.32)	16 (42.11)	10 (26.32)	2 (5.26)	0 (0.00)
9.การใช้ถุงผ้าและการปฏิเสธการรับถุง ช่วยทำให้ท่านได้ส่วนลด ราคาสินค้า	12 (31.58)	17 (44.74)	6 (15.79)	3 (7.89)	0 (0.00)
10.ท่านใช้ถุงผ้า เพื่อต้องการลดปริมาณขยะพลาสติก	20 (52.63)	13 (34.21)	4 (10.53)	1 (2.63)	0 (0.00)
11.ท่านใช้ถุงผ้า เพื่อต้องการประหยัดทรัพยากรธรรมชาติใน การผลิตถุงพลาสติก	17 (44.74)	16 (42.11)	4 (10.53)	1 (2.63)	0 (0.00)
12.ท่านใช้ถุงผ้า เพื่อต้องการลดปัญหาสิ่งแวดล้อมจากขยะ พลาสติก เช่น ปัญหาขยะทะเล ปัญหามลพิษจากการเผาขยะ ปัญหาทัศนียภาพจากกองขยะ ฯลฯ	16 (42.11)	18 (47.37)	3 (7.89)	1 (2.63)	0 (0.00)
13.ท่านใช้ถุงผ้า เพื่อต้องการเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุคคลรอบ ข้างเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อม	14 (36.84)	19 (50.00)	3 (7.89)	2 (5.26)	0 (0.00)
14.การมีกฎระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย เรื่องการงดการ แจกถุงพลาสติก ทำให้ท่านตัดสินใจที่จะใช้ถุงผ้าได้ง่ายขึ้น	9 (23.68)	19 (50.00)	6 (15.79)	3 (7.89)	1 (2.63)
15.การมีกฎระเบียบข้อบังคับของภาครัฐ เรื่องการงดการแจก ถุงพลาสติก ทำให้ท่านตัดสินใจที่จะใช้ถุงผ้าได้ง่ายขึ้น	9 (23.68)	19 (50.00)	5 (13.16)	4 (10.53)	1 (2.63)

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการรับรู้ข่าวสารนโยบายลดการใช้ถุงพลาสติกจากสื่อต่าง ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารนโยบายลดการใช้ถุงพลาสติกจากสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก ไลน์ ฯลฯ มากที่สุด รองลงมา คือ รับรู้จากจุดซื้อสินค้าจากร้านค้า ร้านสะดวกซื้อ ห้างสรรพสินค้า ฯลฯ และจากสื่อโทรทัศน์ ตามลำดับ (คิดเป็นร้อยละ 84.21, 71.05 และ 50.00 ตามลำดับ) สอดคล้องกับงานวิจัยของนาตียา กูโน, ภัทรพร อุดมทรัพย์ และวรางคณา ต้นทสันติสกุล (2563) ที่ได้ทำการศึกษาการรับรู้ข่าวสารการใช้ถุงพลาสติกของประชากรในจังหวัดสงขลา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับถุงพลาสติกจากสื่อโซเชียลมีเดียมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62) และที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาอยู่ในช่วงวัยเรียน ที่มีการใช้งานโทรศัพท์มือถือในชีวิตประจำวันเป็นเรื่องปกติอยู่แล้ว ทั้งเพื่อการติดต่อสื่อสาร การเรียน การทำธุรกรรมการเงิน ความบันเทิง รวมถึงการใช้เป็นช่องทางในการรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่ตนเองสนใจ เช่น อินสตาแกรม เฟสบุ๊ก เว็บไซต์ ฯลฯ โดยหากเห็นว่าข้อมูลนั้นเป็นประโยชน์แก่ตนเองก็จะสนใจที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารนั้น (กิตติมา สุรสุนธิ, 2533)

จากการศึกษาพฤติกรรมกรการใช้ถุงผ้าของกลุ่มตัวอย่าง จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้ถุงผ้าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อจะเห็นว่ามีการนำถุงผ้าติดตัวไปด้วยเมื่อไปซื้อของยังร้านโลตัสเอ็กซ์เพรส บิ๊กซีเอ็กซ์เพรส มากกว่าเมื่อไปซื้อของยังร้านค้าทั่วไปและร้านสะดวกซื้อ เช่น เซเว่นอีเลฟเว่น ซีเจ หรือ แฟมมีลิมาท์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น

เพราะว่าการไปซื้อของยังร้านค้าทั่วไปหรือร้านสะดวกซื้อ เช่น 7-11 คนส่วนใหญ่มักจะซื้อของกิน อาหารปรุงสุก เครื่องดื่มซึ่งส่วนใหญ่จะมีถุงพลาสติกบริการใส่ให้สำหรับอาหารและเครื่องดื่มร้อน รวมถึงของใช้เคลือบที่ซื้อยังร้านดังกล่าวในปริมาณแต่ละครั้งไม่มากนักสามารถถือเองได้โดยไม่ต้องใส่ถุงผ้า คนส่วนใหญ่จึงไม่ค่อยนำถุงผ้าไปด้วยเมื่อไปยังร้านดังกล่าว ในขณะที่ร้านโลตัสเอ็กซ์เพรสหรือร้านบิ๊กซีเอ็กซ์เพรส คนส่วนใหญ่จะซื้อสินค้าจำนวนมากทั้งของใช้ เครื่องดื่มและอาหารแห้งซึ่งไม่สะดวกหากจะต้องถือกลับจึงนำถุงผ้าติดตัวไปด้วย

จากการศึกษาแรงจูงใจในการใช้ถุงผ้าของกลุ่มตัวอย่างจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในการใช้ถุงผ้าโดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีแรงจูงใจเพื่อต้องการลดปริมาณขยะพลาสติกมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37) รองลงมาคือเพื่อต้องการประหยัดทรัพยากรธรรมชาติที่ในการผลิตถุงพลาสติก เพื่อต้องการลดปัญหาสิ่งแวดล้อมจากขยะพลาสติก เช่น ปัญหาขยะทะเล ปัญหามลพิษจากการเผาขยะ ปัญหาทัศนียภาพจากกองขยะ ฯลฯ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29) และเพื่อต้องการเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุคคลรอบข้างเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างใช้ถุงผ้าคือเรื่องของการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมมากกว่าแรงจูงใจด้านผลประโยชน์ที่ได้รับทั้งการได้รับส่วนลด การสะสมแต้มหรือการสมนาคุณต่าง ๆ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการที่นักศึกษาได้ศึกษาอยู่ที่ ม.ศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาให้เป็นวิทยาเขตสีเขียวและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตาม นโยบาย BE SMART BE GREEN นักศึกษาได้มีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่างๆของวิทยาเขตเป็นประจำอยู่แล้ว เช่น การใช้จักรยานหรือรถรางสาธารณะแทนการใช้รถยนต์ส่วนตัว การใช้แก้วน้ำส่วนตัวซื้อเครื่องดื่ม จากการปลูกฝังดังกล่าวทำให้นักศึกษาเห็นเรื่องของสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญ ประกอบกับภาครัฐได้มีการเผยแพร่ข้อมูลสถานการณ์ปัญหาและผลกระทบจากปัญหาขยะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ทะเลที่บาดเจ็บและเสียชีวิตจากขยะทะเล การปนเปื้อนของไมโครพลาสติกในอาหารทะเลที่เข้าสู่มนุษย์จากการบริโภค ตลอดจนการรณรงค์เพื่อลดการใช้ถุงพลาสติกตามโรดแมปการจัดการขยะพลาสติก พ.ศ.2561 – 2573 ระยะที่ 1 ในเป้าหมายที่ 2 (กรมควบคุมมลพิษ, 2562) ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความตระหนักถึงความสำคัญและปัญหาสิ่งแวดล้อม เกิดเป็นแรงจูงใจในการใช้ถุงผ้า นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับวิจัยของนิโลบล เสน่ห์จิต (2553) ศึกษาแรงจูงใจและทัศนคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อถุงผ้าในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในการใช้ถุงผ้าเพื่อต้องการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม

7. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

7.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

7.1.1 จากการศึกษาจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะประชากรเป็นนักศึกษา ระดับปริญญาตรี อายุประมาณ 20-21 ปี มีการรับรู้นโยบายลดถุงพลาสติกจากสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก ไลน์ ฯลฯ มากที่สุดเมื่อเทียบกับช่องทางอื่น ดังนั้นข้อมูลที่ได้อาจจะเป็นประโยชน์ให้แก่มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี นำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายช่องทางเผยแพร่ข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมแก่นักศึกษาต่อไป

7.1.2 จากการศึกษาจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างจะนำถุงผ้าติดตัวไปด้วยเมื่อไปซื้อของยังร้านโลตัสเอ็กซ์เพรส บิ๊กซี เอ็กซ์เพรส มากที่สุดเมื่อเทียบกับร้านค้าประเภทอื่นๆ ดังนั้นควรมีการรณรงค์ให้กลุ่มตัวอย่างใช้ถุงผ้าเมื่อไปซื้อสินค้ายังร้านค้าทุกประเภท

7.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษารายต่อไปควรมีการศึกษากับหน่วยวิเคราะห์ขนาดใหญ่มากขึ้นเป็นระดับคณะวิชาหรือวิทยาเขต เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดคลุมสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

8. รายการอ้างอิง

สุภาวดี สารวัน. (2562, 11 พฤศจิกายน). ขยะพลาสติก สร้างปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ.

สืบค้นจาก <https://www.scimath.org/article-chemistry/item/10624-2019-09-02-01-39-49>

กรมควบคุมมลพิษ. (2563). สรุปลสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2562. กรุงเทพฯ : บริษัท สโตร์ครีเอทีฟไฮส์ จำกัด.

อนุชิต ไกรวิจิตร. (2563,03 มกราคม). แบนถุงพลาสติกแก้ปัญหาจริงไหม มองวิกฤตขยะล้นสู่กระแส 'Say No Plastic' รับปีใหม่2563. สืบค้นจาก <https://thestandard.co/say-no-plastic-2020-plastic-bag-crisis/>

สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2529). จิตวิทยาการจัดการพฤติกรรมมนุษย์. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

เฉลิมพล ต้นสกุล. (2541). พฤติกรรมศาสตร์สาธารณสุข. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

Bloom, B.S. (1975). *Taxonomy of Education*. New York : David McKay Company Inc.

บุรฉัตร จันทร์แดง เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร และสัญญา เคนาภูมิ.(2562). “ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม.” วารสารวิชาการธรรมทรรศน์.19 (4) : 234-244.

อรรถสิทธิ์ ต้นตัญญู. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานกองบำรุงรักษาการประปานครหลวง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสยาม.

กรุงเทพฯ.กรมควบคุมมลพิษ. (2562). สรุปลสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2561. กรุงเทพฯ : หจก.ส.มงคลการพิมพ์.

ปราณี หล้าเบญจ. (2559). การวัดและประเมินผลการศึกษา. ยะลา :ศูนย์ส่งเสริมการทำผลงานวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). การวิจัยเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กิติมา สุรสนธิ. (2533). ความรู้ทางการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: ธรรมศาสตร์.

นิโลบล ตรีเสนห์จิต. (2553). แรงจูงใจ และทัศนคติด้านผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อถุงผ้าในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นาตยา กุโน ภักพรพร อุดมทรัพย์ และวรางคณา ต้นทสันติสกุล. (2563). “การรับรู้ข่าวสารและทัศนคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ถุงพลาสติกของประชากรในจังหวัดสงขลา.” วารสารสิ่งแวดล้อม. 24(2), 1-9.